

# Professori Eero Varis kehitti Timo- perunan

Jari ValkonenJuha HeleniusPirjo Peltonen-Sainio



Eero Varis

**Kasvinviljelytieteen** professori emeritus **Eero Varis** kuoli sairauden uuvuttamana Tampereella 18. syyskuuta. Hän oli syntynyt Konnevedellä 9. elokuuta 1928.

Eero Varis teki työuransa Hankkijalla kasvinjalostajana 1955–1976 ja Helsingin yliopistossa kasvinviljelytieteen professorina 1976–1990. Hänen jalostustyönsä pääkohde oli peruna, mistä tuloksena on mm. edelleen suosittu Timo-varhaisperuna.

Kasvinviljelytieteen professorina Varis oli ennakkoluuloton viljelymenetelmien kehittäjä ja viljelyjärjestelmien uudelleen suuntaaja. Hänen aikanaan kasvinviljelytieteestä tuli yksi Viikin yliopistokampuksen suosituimmista oppiaineista.

**Professori** Varis seurasi tarkasti maataloudessa tapahtuvia suuria mullistuksia ja kemiallis-teknisten viljelytapojen nopeaa yleistymistä. Se herätti hänessä huolta peltojen kasvukunnon säilymisestä. Varis näki jo varhain tarpeen kääntää suuntaa ympäristön ekologiaa ja

monimuotoisuutta huomioiviin menetelmiin ja oli 1980-luvulla ensimmäisten joukossa etsimässä sen mukaisia ratkaisuja viljelykäytäntöihin.

Hän toimi Juvalle Partalan Kuninkaankartanoon perustetun maatalouden kehittämiskeskuksen puheenjohtaja 1985–1987. Keskus suuntautui luomuviljelyn kehittämiseen, mutta Varis itse korosti integroitua viljelyä, tavanomaisen ja luomuviljelyn parhaiden puolten yhteensovittamista.

**Variksen** kiinnostus peltoympäristön ekosysteemiä kohtaan juontui jo Jyväskylän lyseon kouluvuosilta 1940-luvulta. Hän keräsi tuolloin mittavan kasvi- ja hyönteiskokoelman pääosin kotiseudultaan Konneveden Istunmäen Alakylältä. Kasvikokoelmaan karttui 320 lajia.

Varis lahjoitti kokoelmansa Jyväskylän yliopistolle, jossa se on auttanut tutkijoita hahmottamaan peltoympäristössä tapahtuneita lajimuutoksia, kuten monien ketolajien ja rikkakasvien harvinaistumista tai häviämistä.

Eläkkeelle jäätyään Varis jatkoi opetusta dosenttina vuoteen 1994 asti ja johti Maa- ja metsätalousministeriön neuvottelukuntaa. Hän oli tiiviisti mukana kasvintuotannon kehittämisessä sen jälkeenkin. Hän osallistui tutkimusseminaareihin ja toimi vuoteen 2002 saakka Pohjoismaisen geenipankin asiantuntijana.

Hänen ansionsa huomioitiin muun muassa Suomen Valkoisen Ruusun 1. luokan ritarimerkillä ja hänet kutsuttiin Suomen Maataloustieteellisen Seuran kunniajäseneksi.

Täyttäessään 70 vuotta Varis perusti Suomen Kulttuurirahaston alaisuuteen nimikkorahaston yhdessä puolisonsa Anna-Liisan kanssa. Rahasto tukee Suomen maataloutta palvelevaa tutkimusta erityisesti kasvinviljelytieteellisen ja maatalouseläintieteellisen tutkimuksen aloilla, joista jälkimmäinen oli Anna-Liisan professuurin ala Helsingin yliopistossa.

Professori Variksen mielenkiinto ei rajoittunut luonnontieteisiin. Hän oli ahkera sukututkija sekä kiinnostunut taiteista. Hänen ryijykokoelmaansa kuului historiallisia ryijyjä 1700-luvulta lähtien. Ne olivat esillä muun muassa Halosenniemessä järjestetyssä näyttelyssä Tuusulassa. Eero Variksen laaja oppineisuus, terävä äly ja huumorintaju olivat ominaisuuksia, joista hänen läheisensä, työtoverinsa ja oppilaansa saivat nauttia.

**Kirjoittajat ovat Eero Variksen oppilaita.**